

>> Retrat de l'artista. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

«La revolució ja és només un sentiment.»

PIER PAOLO PASOLINI, tardor de 1963

La *performance*, qualsevol acció performativa, fuig de les normes de l'art que ens hem anat gravant a foc en el nostre imaginari i no deu res a cap religió més o menys mil·lenària, ni a cap fortuna de la burgesia o de l'aristocràcia. A la *performance* no se li pot enganxar una etiqueta amb un preu de venda amb l'especulació corresponent, ni tampoc és ni serà una obra teatral de més o menys durada amb una companyia i les gires derivades. No, la *performance*, juntament amb el cinema, és la gran aportació artística del segle xx al segle xxi. Admet pensaments i definicions, sempre és fugissera i atemporal, i es recorda entre els que n'han estat públic com a exercici de memòria i es fixa en les col·leccions dels museus mitjançant vídeos i fotografies. Isa Fontbona (Santa Coloma de Farners, Girona, 1987) investiga els límits de la seva fortalesa (sí, fortalesa) corpòria i de la seva fortitud moral en totes les seves accions, amb una honestat imbatible, sense embuts ni subterfugis, amb cruïda i dolor, molt de dolor. Pura veritat en què la sang no és un algorisme.

Amb Isa Fontbona, la sang és sang, no tintura

Text > SEBASTIÀ GODAY

>> Detritus i el pes del col·lapse a la Capella de Sant Agustí Vell, el 10 de desembre de 2025. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

Ara per ara no té un taller o un refugi i treballa molt, potser en excés, més enllà del que és pròpiament artístic, encara que sempre entorn de la cura del cos propi i el dels altres, que en la seva disciplina performativa és l'eina, el motor. Un cos que inclou pensament i que, sovint, supera barreres, des de l'angoixa fins a l'esgarripança sensorial, física i, per extensió, als sentiments que vesteixen la majoria dels mortals. L'Isa s'inicia en el coneixement del cos des de jove, enrolant-se en una disciplina esportiva allunyadíssima dels estàndards esportius vigents: ella practica el culturisme, també conegut com a *bodybuilding*. Es tracta d'una competició que demana hores i hores, dies i dies, mesos i mesos de pràctiques repetitives i una alimentació extrema i molt, molt de sacrifici per aconseguir que els gairebé sis-cents músculs del cos enlluernin en una competició en la qual

els jutges puntuen els cossos bronzins, replets d'una perfecció deshidratada aconseguida amb un patiment extrem. L'Isa en va ser campiona de Catalunya i subcampiona d'Europa i això, de retruc, la va portar a fer conferències per tot Europa que, a poc a poc, es varen convertir en unes conferències performatives, en les quals en comptes d'explicar els seus plans d'entrenament per mitjà de powerpoints, mostrava els seus triomfs musculars amb naturalitat i així eren més efectives. Mentrestant, estudiava filosofia i història de l'art a la UdG, per la qual ara fa poc més d'un any ha esdevingut doctora en història de l'art i ajudant en la Càtedra d'Art i Cultura Contemporània.

Tot aquest aprenentatge seu en el culturisme esportiu va anar transmissiu en la necessitat de fer del cos, del seu propi cos hiperentrenat, fortíssim, l'executor de *performances*. La fotografia de 2015 de Manuel Balaguer, en

>> Reflexos fragmentats a la pujada del Centre Cultural La Mercè de Girona, el 20 d'abril de 2023. (Foto: SEBASTIÀ GODAY)

>> Traces al Festival ExAbrupto de Moià, el 9 de juliol de 2022. (Foto: EDU MORATÓ)

plena exhibició, ens presenta aquest cos autoesculpit muscularment fins a la bellesa puntuable en una competició. Els músculs de l'ànima, del cervell, els ha anat mostrant acció rere acció, amb *performances* de llarga durada i la reiteració del gest mecànic impulsat pel cos de l'ànima d'Isa Fontbona.

La seva darrera *performance*, anomenada *Detritus i el pes del col·lapse*, va ser

la que va fer el 10 de desembre de 2025 al convent de Sant Agustí Vell de Barcelona —antic convent agustiniana, caserna militar i presó per a gitanes, ara gestionat per 22cubic i MATERIC.ORG—, en la qual el seu cos modelat i escultòric s'amagava i desapareixia sota un munt de runa barcelonina durant vuit hores, amb la seva llarga cabellera roja sobresortint per un extrem com un símptoma

i mentre la respiració de l'artista produïa uns lleugeríssims moviments runars, cosa que va ser absolutament punyent. Darrere l'emoció en un espai farcit de silenci, aquella runa, aquells detritus urbans prenién, enterrant-la, un significat al·legòric en sintonia paral·lela al més emblemàtic barroc. Per a ella significaven el pes aclaparador del treball per subsistir en aquest món caòtic. Per

>> Exploració corporal #5: Ancoratges enquistats, a l'ermita de Sant Amanç, a Sant Feliu de Guíxols. (Foto: EDU MORATÓ)

>> Turbulències corporals: Entre l'absurd i la resistència al Centre d'Arts Santa Mònica de Barcelona, el 20 d'octubre de 2020. (Foto: DAMIAN SANSONE)

a altres, recordava el pes de la pena per la mort per llarga malaltia d'un ésser estimat, o potser els transportava fins als confins del patiment a Gaza o a les víctimes de qualsevol terratrèmol turc. En aquella *performance* angoixant, tot provocava l'aflorament de sentiments i llàgrimes.

>> Turbulències corporals: Entre l'absurd i la resistència al Centre d'Arts Santa Mònica de Barcelona, el 20 d'octubre de 2020. (Foto: EUGENI PRIETO)

En una altra *performance* seva, *Traces*, que va fer a Moià el 9 de juliol de 2022, Fontbona s'enganxava uns garfis a l'esquena i als braços que l'estacaven i amb els peus descalços trepitjava un mirall trencat. Amb la poca capacitat de moviment a causa de l'estacament, amb unes pedres, gratava un mirall fins que hi produïa una mena de senyals; tota l'acció s'acompanyava de l'esgarripança del frec entre la pedra i el vidre i la respiració humana immersa en el sofriment. Un altre cop, el patiment del cos de l'artista provocava al públic la sensació de no poder anar més enllà, de no poder interactuar amb elements lleugerament allunyats de les pedres i del mirall. La condició

humana fermada pel dolor i la por. I els miralls ferint, ferits, trencats, calidoscòpics, ensangonats, guixats, sense narcisismes.

A *Reflexos fragmentats*, una acció feta a La Mercè de Girona el 20 d'abril de 2023, es tractava de pujar una pedra d'uns cinquanta quilos de pes fins al final de la pujada i estavellar-la damunt un mirall per trencar-lo. Ho va fer dues vegades seguides i ens va exemplificar el càstig de Sísif, condemnat a pujar una pedra a la muntanya que, en arribar a dalt de tot, tornava a caure, i així fins a l'infinit. És claríssima la relació amb el mite grec. Igual que en el cas dels seus agenollaments a les escales de la catedral de Girona el dia 19 de juny de 2021,

>> Exploració corporal #6: 1820 Reduïda a la producció, a la Ferreria Balsells de Castellbisbal, en col·laboració amb Xavier Piquer. (Foto: IRENE MONTEAGUDO)

>> Exploration corporelle #4: Fardeau de déchets. Fragments d'épuisement à sept temps (*Exploració corporal #4: Manyoc de restes. Fragments de l'esgotament a set temps*), a La Chambre Blanche, Quebec, Canadà. (Foto: IVAN BINET)

o en un racó, durant dotze hores, a la Casa de la Paraula de Santa Coloma de Farners, el març de 2021. Totes les seves accions mostren quelcom corporal resistent, explícit, admirable, sempre angoixant; una tortura dolorosa real i descarnada en i per a un cos competitiu, però això no seria gran cosa si Isa Fontbona no hi incrustés tots els sentiments, que en molts de casos també són reals i íntims: el pes de la feina precària; la manca de son; els problemes de les absències, dels somnis desitjats i encara materialitzables; l'angoixa pel pas del temps, pels sorolls inútils, per la banalitat barrejada en l'oxigen atmosfèric.

L'Isa vol tornar a guanyar una beca, ara a la Universitat de Toronto. Al Canadà, va tenir una experiència al Quebec el 2023, i sempre hi va ser molt ben rebuda. Vol dedicar-se a aprofundir en els treballs de recerca sobre la *performance* i poder-hi tornar a presentar accions com les cinc que hi va dur a terme durant l'estada quebequesa. A més, hi podrà respirar uns altres aires creatius i acadèmics, probablement menys tòxics que els que ara respirem en aquest país en què ens ha tocat créixer.

I, sense voler, recordem els dinars que fem a Olot amb el seu professor d'institut, Joan Sala i Plana (col·laborador habitual d'aquesta publicació), que la va encaminar a estimar l'art durant el batxillerat, quan ella era una noia de les catalogades com a *gòtiques*, destrallera, que volia insinuar la mort amb detalls juvenils que

la mostren subjugada per la diferència, pel feminisme, per la duresa dels entrenaments. Va arribar a tenir un taüt a la seva habitació, va treballar com a tanatopràctica en un tanatori, i ara fa d'entrenadora i entrenadora personal per guanyar-se les garrofes. Espera corregir i neutralitzar aquest fet anant a viure a l'Esparra, en plena natura selvatana. És admiradora del treball de la sèrbia Marina Abramović o de la quebequesa Heather Cassils. Després, quan hàgiu mirat les seves accions per YouTube, deduireu que és una *destroyer* impenitent. Doncs no, us equivocareu, perquè Isa Fontbona és la dona més falaguera, atenta, agraïda, que hom pot trobar. La seva obra és una al·legoria brutal, uns crits rabiosos sense aturador; ella, un(a) àngel.

Pasolini, desencantat del seu temps, del seu PCI, deia que la revolució ja era només un sentiment. Ara, Fontbona demostra que encara brollen deus revolucionàries i que no tot s'ha perdut. Font bona.

>> Campionat de Culturisme Catalunya a Pallejà, el novembre de 2015.
(Foto: MANUEL BALAGUER)

Per saber-ne més

<<https://www.youtube.com/watch?v=24vG3djt37M>>
<<https://www.youtube.com/watch?v=2I2FBeFtVME>>
<<https://www.youtube.com/watch?v=G0UFFHVXjEE>>
<<https://drive.google.com/file/d/1sMSnT7q6hNgx4EeX1yTWKS8FvKZ63Qvb/view>>
<<https://mangrana.cat/sota-i-fora-cos-amb-isa-fontbona/>>